

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU V OHIU
★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
OF OHIO
★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXIII.—LETO XXXIII.

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), APRIL 12, 1950

ŠTEVILKA (NUMBER) 72

NOVI GROBOVI

THOMAS ARKO

Včeraj zjutraj ob osmih je umrl na svojemu domu Thomas Arko, star 62 let, stanujoč na 7718 Aberdeen Ave. Doma je bil iz Sodražice, vas Podklanc, odkoder je prišel v Ameriko pred 45 leti. Zadnjih 30 let je delal kot mašinski pomočnik pri New York Central železnici. Bil je član društva Clas cleveland-skih delavcev št. 9 SDZ in društva Carniola Tent št. 1288 TM. Tukaj zapušča soprogo Anno, rojeno Ottoničar, štiri sinove: Thomas, Rudolph, Joseph in Louise, tri hčere Anna, Olga in Josephine, dve sestre Mrs. Mary Ottoničar in Mrs. Pauline Lunder, strica Franka Arko st. na Addison Rd. in teto Mrs. Frances Lunder na E. 117 St. kot tudi mnogo drugih sorodnikov. Pogreb se vrši v soboto zjutraj ob 9:45 uri iz Zakrajškovega pokopnega zavoda v cerkev sv. Vida ob 10. uri in nato na pokopališče Calvary.

JOHANNA BAJUK

Pokojna Johanna Bajuk je bila poznana podomače kot Lukčeva Johanna. Njen mož Anton je doma iz Bele Krajine. Pogreb se vrši v četrtek zjutraj ob 8:45 uri iz Zakrajškovega pokopnega zavoda.

JOHN OBREZA

Preteklo soboto si je končal svoje življenje John Obreza, star 71 let. Bil je samski ter po poklicu krojač. Dolgo let je bil tu v Clevelandu in živel je v collinwoodski naselbini. Doma je bil iz Cerknice pri Rakeku na Notranjskem. Tukaj ne zapušča sorodnikov. Truplo se nahaja v okrajni mrtvašnici.

JOHN PRIMOŽIČ

Danes zjutraj je umrl po dolgi in mučni bolezni John Primožič, stanujoč na 1386 E. 41 St. Pogreb oskrbuje Želetov pokopni zavod. Podrobnosti bodo poročali jutri.

Bridges bo ostal državljani; vlada je izgubila bitko

SAN FRANCISCO, 11. aprila — Federalna sodnija je danes porazila potezo vlade, ki je zaskemnu voditelju Harry Bridgesu takoj preklicati državljanstvo. Na osnovi odloka sodnika George B. Harris bo Bridges ohranil državljanstvo vsaj za dobo enega meseca. Sedaj se nahaja na svobodni pod poroštvom v znesku \$25,000.

Bridges je bil obsojen na pet let zapor, ker da je leta 1945 lažljivo izjavil, da ni član združenja predstavnikov ameriških uradnikov, ki ni komunist. Takrat mu je bilo odobreno državljanstvo, da bi ga lahko deportirala v njegovo rojstno domovino Avstralijo. Medtem pa so se pojavile komplikacije, ker se je Bridges v soglasju z avstralskim zakonom odpovedal avstralskemu državljanstvu in če mu odvzamejo to, bi sploh ne imel nobenega državljanstva.

Rooseveltov dom v Hyde Parku še vedno letno obiskuje čez 500,000 ljudi iz vseh krajev

HYDE PARK, N. Y., 11. aprila—Rooseveltovo hišo, ki so jo toliko obiskovali dobrodošli gostje iz vseh krajev dežele, ko je pok. predsednik bil se živ, še vedno obiskuje do 500,000 ljudi letno.

Hiša, v kateri je Roosevelt živel v svojih zgodnjih letih, je bila posvečena za narodni muzej Franklina D. Roosevelta ob priliki prve obletnice njegove smrti 12. aprila leta 1945. Jutri bo peta obletnica smrti velikega moža, ki je bil štirikrat izvoljen za predsednika Zedinjenih držav.

Nadzornik zgodovinske Rooseveltove hiše George A. Palmer je izjavil, da si prihaja ogledat hišo in v njej zbrane spomine na Roosevelta okrog 500,000 posetnikov iz raznih delov dežele. Tekom turistične sezone se vsak dan v Hyde Parku nahaja 3,000 gostov.

"Mnogi ljudje, ki prihajajo sem, se še vedno spominjajo Roosevelta. Toda prejmemo tudi dijakne osnovnih šol, katerim se šele mora povedati, kdo je bil Roosevelt," je izjavil Palmer.

Jutri bo v Hyde Parku prirejena spominska služba božja. Pričakuje se, da bo prišlo na tisoče čestitcev pokojnega prednika.

Najstarejši prebivalec v Hyde Parku je William Plog, ki je star 80 let, v Hyde Parku pa živi že 53 let. Rekel je, da kljub velikemu številu posetnikov, je bilo več dela, ko "smo imeli farmo."

"Mr. Roosevelt se je rad v svojem avtu vozil okrog parka. Rad je imel drevesa, najljubše pa so mu bile visoke topole. Od cvetic pa je najrajši imel rdeče rože."

Truplo pokojnega predsednika je pokopano v vrtu z rožami, Plog pa zvesto skrbi za grob.

V pritličju hiše, zgrajene iz kamna, obiskovalci lahko vidijo jedilno sobo, kjer je predsednikov stol odmaknjen od mize. Tu di knjižnico so spustili prav v takšnem stanju, kot jo je Roosevelt pustil.

Na drugem nadstropju se nahaja soba, v kateri je napis: "V tej sobi se je v ponedeljek 30. januarja leta 1882 rodil Franklin Delano Roosevelt." Ta datum je njegov oče zapisal: "Četrto do devetih je moja Sally rodila sijajnega, močnega fantka. Vagal je brez plenice 10 funtov."

V pritličju je tudi soba, v kateri je živel Roosevelt, ko se je iz Albany, ali pa Washingtona vračal v Hyde Park. Tik poleg postelje se nahaja telefon, s katerim je imel direktne zveze z Washingtonom.

V knjižnici je vse polno raznih Rooseveltovih stvari, kakor kolekcija modelov ladij, kočije družine in številni papirji. Tu se nahaja tudi sloviti Rooseveltov sivi kampanjski klub in poseben izdela Ford, s katerim se je vozil na farmo.

V eni stekleni omari lahko čitate besede, ki jih je lastnoročno pisal ob priliki svojega prvega posvetilnega govora:

"Edina stvar, katere se moramo bati, je strah..."

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

Štirje skavti najdeni mrtvi na gumijastem splavu

Obrežna straža je včeraj opoldne našla mrtve štiri skavte, ki so se 16 ur nahajali na jezeru Erie, izpostavljeni hudemu mrazu. Trupla dečkov so bila plava od mraza in se nahajala eno vrh drugega na dnu gumijastega splava.

Štirje dečki, člani organizacije skavtov, so izginili na jezeru predvečer ob 6.30 zvečer, ko so skušali z gumijastim splavom pripeljati k obrežju v bližini E. 185 St. neki čoln. Očividno pa jih je močan veter pognal na odprto jezero, daleč od obrežja, kjer jih je zalotila noč. Bili so oblečeni le v srajce in hlače, dva pa sta celo bila bosa. Hrane in vode sploh niso imeli.

Dramatično iskanje izgubljenih skavtov se je začelo že pol ure zatem, ko so dečki izginili na odprtem jezeru. Pri celonočnem iskanju je sodelovalo 12 armadnih letal in 70 članov obrežne straže, ki so preiskali celozahodno stran jezera Erie. Nekateri prebivalci so izjavili, da so splav videli daleč od obale, toda so ga kmalu izgubili iz vida.

Prvi je splav opazil včeraj zjutraj ob 7. uri pilot armadnega letala kapitan Hockman, ki je izjavil, da je videl dva dečka, toda ni bil siguren, če sta bila še živa. Splav pa je zopet izginil in pilot ga je ponovno opazil dve uri pozneje.

Na mesto, kjer je pilot našel splav, je bila takoj poslana motorna ladja obrežne straže, ki je štiri milje od pristanišča v Fairportu iz splava pobrala trupla štirih skavtov in jih pripeljala v Cleveland.

Imena dečkov, ki so v tragični pustolovščini izgubili življenja, so: David L. Hahn, Ronald Riemer, oba stara 13 let, William von Hoh, star 14 let in Richard Bauer, star 13 let. Prvi trije so živeli na E. 193 St., četrti pa na Newton Ave.

Richard Bauer je sinček družine Frank in Anne Bauer iz 19230 Newton Ave. Dekliško ime matere je bilo Anzick in njeni starši so stanovali na E. 158 St. blizu Waterloo Rd. Mali Richard je pohačal Euclid Shore High šolo ter je bil član mladinskega kegljaškega oddelka družva Strugglers št. 614 SNPJ in Boy Scout Troop 143.

Poleg žalujočih staršev zapušča sestro Joanne. Pogreb se vrši v petek zjutraj ob 9:15 uri iz pogrebnega zavoda August F. Svetek, 478 E. 152 St., v cerkev Holy Cross ob 10. uri in nato na pokopališče Calvary. Pogrebna maša bo obenem tudi za William Von Hof, ki je tudi izgubil svoje življenje.

ČEŠKI ČASOPISI O POKOJNEM ROOSEVELTU

PRAGA, 11. aprila—Češki armadni časopis "Obranu Lidu," je danes ob priliki pete obletnice Rooseveltove smrti objavil članek, v katerem med ostalim pravi, da je pokojni ameriški predsednik bil "velik prijatelj Slovanov." V članku je dalje izražen up, da bodo Rooseveltovi podpiratelji vrnilli Zedinjene države v "velik tabor miru."

Sovjetska vlada poslala Zedinjenim državam protest, ker da je ameriški bombnik streljal na sovjetsko letalo

Bivši kongresnik Thomas je v ječi veščak za kokoši

NEWARK, N. J., 11. aprila. — Bivši kongresnik J. Parnell Thomas, ki je nekoč kot predsednik odbora za ne-ameriške aktivnosti bil izvedenec za "subverzivne aktivnosti", je v zaporu že toliko napredoval, da so mu poverili odgovorno dolžnost. Skrbeti mora za kokoši, ki kot pravijo, niso "subverzivne."

Thomas je bil obsojen na šest do osemnajst mesecev zapor, ker je osleparil vlado za okroglo \$10,000.

Vladni uradniki pa imajo še vedno velike težave z bivšim kongresnikom in predsednikom ne-ameriškega odbora. Thomas je namreč bil obsojen tudi na globo v znesku \$10,000, toda globe še vedno ni plačal in je očitno niti ne namerava plačati.

Pomožni državni tožilec John Corcoran je izjavil, da bo pogledal, koliko denarja ima Thomas v banki, ali pa če ima kakšno premoženje. Thomasa bodo morali na en ali pa drug način prisiliti, da plača globo. Corcoran je poudaril, da Thomas ne more biti pomiloščen, dokler globa ne bo plačana in da bi bilo najboljšo, če bi kdo prostovoljno izročil omenjeno vsoto.

Bivši komunist Budenz je tajna priča McCarthyja

WASHINGTON, 11. aprila—Senator McCarthy je danes razkril, da je bivši komunist Louis Budenz njegova "skrivnostna priča," ki lahko potrdi, da je visoki svetovalec Državnega oddelka Owen Latimore "vodilni sovjetski agent v Državnem oddelku."

McCarthy je obvestil senatni pododbor, ki preiskuje njegove obtožbe, da bi želez Budenza kot prič. Odbor je takoj povabil bivšega komunisto na zasliševanja, ki bodo v ponedeljek.

Budenz je bil nekoč urednik komunističnega glasila Daily Worker, ampak pozneje se je spreobrnil in se vrnil v katoliško cerkev. Sedaj poučuje na neki katoliški univerzi in mimogrede nastopa kot priča na zasliševanjih proti svojim bivšim tovarišem.

McCarthy trdi, da je potrebno dokazati te dejstvo, da je Latimore bil član komunistične stranke. Veruje se, da bo Budenz pričal v zvezi z Lattimorom.

Pozdravi

Iz North Miami, Fla., kjer se nahajajo na oddihu, pošiljajo najlepše pozdrave vsem prijateljem in znancem Mr. in Mrs. Mah, sin Freddy ter Mr. in Mrs. Babič, vsi iz Madison, O. Kakor pišejo, se prav dobro zabavajo ter so obiskali že več naselbin po solnčni Floridi. Želimo jim srečen povratek!

LONDON, 11. aprila—Sovjetska zveza je danes poslala ostro protestno noto ameriški vladi, ker da je baje neki ameriški bombnik tipa B-29 letel nad sovjetskim ozemljem in streljal na neko sovjetsko letalo, ki je bilo prisiljeno, da strelja nazaj.

Protestno sovjetsko noto, ki je bila izročena ameriški ambasadi v Moskvi, je podpisal sovjetski zunanji minister Andrej Višin-ski.

(Glavni stan ameriške zračne sile v Wiesbadenu, Nemčiji, je naznanil, da je sovjetska protestna nota verjetno v zvezi z ameriškim vojaškim letalom, ki se je "pretekle sobote izgubilo nekje na severu Baltijskega morja." V letalu je bilo 10 članov posadke).

Kot je sporočila sovjetska agencija Tass je vsebina protestne note sledeča:

"Vlada Zveze sovjetskih socialističnih republik smatra za potrebno, da obvesti vlado Zedinjenih držav o sledečem:

"Soglasno s potrjenimi podatki je 8. aprila tekočega leta ob 17. uri in 39 minut bilo zapaženo južno od Libaua štirimotorno vojaško letalo tipa B-29 letelo trdnjave, ki je imela ameriške identifikacijske znake.

"Letalo je vdrlo 21 kilometrov (okrog 13 milj) globoko nad sovjetskim ozemljem.

"Vsled dejstva, da je ameriško letalo še vnaprej vdiral nad sovjetskim ozemljem, se je z bližnjega letališča dvignila eskadrila sovjetskih lovcev, ki so zahtevali, naj jim ameriško letalo sledi in se spusti na letališče.

"Ameriško letalo ne samo, da ni ubogalo, ampak je začelo streljati na sovjetska letala.

"Vsled tega je eden od najbližjih sovjetskih lovcev bil prisiljen, da je odgovoril na streljanje, naker se je ameriško letalo obrnilo proti morju in izginilo.

"Sovjetska vlada naznanja vladi Zedinjenih držav svoj odločni protest proti tej kršitvi sovjetskega ozemlja s strani ameriškega vojaškega letala, kar obenem predstavlja neslišano kršitev najnovejših pravil mednarodnega zakona."

Iz bolnišnice

Iz Glenville bolnišnice se je vrnil na svoj dom Mr. Anton Skok iz 820 E. 239 St. Prestal je težko operacijo in zdaj se še vedno nahaja pod zdravniško oskrbo. Zahvaljuje se vsem prijateljem za obiske, darila, cvetlice in voščilne karte. Prijatelji ga lahko obiščejo sedaj na domu, mi mu pa želimo, da bi se mu ljubo zdravje čim prej povrnilo!

Vrtno potrebščine

Našim gospodinjam in hišnim gospodarjem nudi John Piskur, ki vodi trgovino E. 200th St. Hardware na 687 E. 200 St., obširno zalogo vsakovrstnega vrtnega semena in orodja. Tam dobite razna umetna gnojila in navodila kako si lahko olepšate trato in zemljo okrog hiše, da bo privlačna. Mr. Piskur vedno postreže prijazno in zadovoljivo.

ITALIJANSKA VLADA SVARI KOMUNISTE

RIM, 11. aprila. — Italijanska vlada je danes posvarila komuniste, da se bo smatralo za izdajstvo, če bodo poskušali preprečiti iztovor ameriškega orožja, ki bo pripeljano v neko neimenovano italijansko pristanišče v okviru ameriškega programa za oboroževanje zunanjih dežel. Komunisti in socialisti so zagrozili, da bodo ameriško orožje vrgli v morje.

POROKE NI, KER JE CERKEV ZGORELA

GREEN RIVERS, B. C., 11. aprila.—Miss Yvonne Plourde ne ve, kdaj bo s svojim ženim zopet stopila pred altar. Prvič je imela smolo. Ko je včeraj vse bilo pripravljeno za poroko in je duhovnik že spregovoril prve besede v poročni ceremoniji, je neki fant zavpil: "Cerkev gori!" Nevesta, ženin, svatje in duhovnik so zbežali iz cerkve, ki je kmalu zatem do tal zgorela.

Seja "Svob. Slovenk"

Jutri, v četrtek zvečer ob 7:30 uri se vrši redna seja društva Svob. Slovenk št. 2 SDZ v navadnih prostorih SND na St. Clair Ave. Prosi se vse članice, da se gotovo udeležijo, ker je seja važna in se bo razmotrivalo o konvenciji, ki se vrši prihodnji mesec.

Veselica

Jutri zvečer se v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. vrši plesna veselica, pri kateri bo poznani godbenik Johnny Pecon kronan kot "Cleveland Polka King of 1950." Stoloravnatelj bo Ed. Kovačič.

Poroka

V soboto zjutraj se bosta poročila v cerkvi sv. Vida Miss Theresa Zupančič, hči Mr. in Mrs. Mike Zupančič, 6026 St. Clair Ave., in Mr. Thomas Laforet, 2173 Fulton Rd., sin Mr. in Mrs. George Laforet. Mlademu paru čestitamo in mu želimo vse najboljše v zakonskem življenju!

Vile rojenice

Vile rojenice so se zglasile pri družini prof. in Mrs. William Kennick, 6219 Glass Ave., in pustile v spomin zalo hčerki, kateri so dali ime Viktorija. Kennickovi imajo od preje hčerko Virginijo, staro 12 let in sina Williama ml., starega tri leta. Mati in novorojenček sta se zdrava vrnila iz Glenville bolnišnice na svoj dom. — Čestitamo!

"ENAKOPRAVNOST" Po 22 letih na obisku v rojstni domovini

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):

For One Year—(Za eno leto)	\$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev)	5.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:

For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

K peti obletnici Rooseveltove smrti

Danes je peta obletnica smrti velikega ameriškega predsednika Franklina Delana Roosevelta, ki je umrl 12. aprila leta 1945 tik pred veliko zmago zaveznikov nad tiranijo naci-fašističnih hord.

FRANKLIN D. ROOSEVELT

Predsednika Roosevelta se danes spominjamo, ker simbolizira progresivno Ameriko, ki je pod njegovim modrim vodstvom v najtemnejših in najtežjih letih sodobne svetovne zgodovine bila arsenal demokracije in napredka, ker je v težkih in temnih letih predstavljala svetilnik za suženjem, toda v suženstvu še vedno borečih se narodov. Takrat so se Zedinjene države rama ob rami borile s Sovjetsko zvezo in

je prav vsled tega nemotnega in odločnega sodelovanja med dvema največjima silama sveta bila porazena Hitlerjeva Nemčija, Mussolinijeva Italija ter končno nekaj mesecev pozneje tudi Hirohitova Japonska. Nevarnost, ki je visela nad človeštvom in grozila, da ga bo pahnila v tisočletno suženjstvo, je bila odklonjena.

Že samo s svojim vodstvom Amerike v letih druge svetovne vojne je Roosevelt zaslužil, da se ga postavi v vrste največjih predsednikov Zedinjenih držav. Umrl pa je, ko je zmaga v vojni sicer bila že zagostljena, toda mir še ni bil izvojevan. Bil je dalekoviden predsednik, ki se je v popolnosti zavedal, da bo potrebno urediti povojni svet na bolj pravični, bolj socialni podlagi, kajti porajalo se je stoletje navadnega človeka. Star svet izkoriščevanja in zasužnjevanja narodov se je končal. Ljudstva sveta, tudi ona, ki so stoletja živela pod jekleno peto kolonijalnih in polkolonijalnih sistemov, so se začela prebujati in zahtevati svoj enak delež na skupnem svetu; svojo neodvisnost, svobodo in pravico, da si uredijo življenje in kujejo bodočnost, kakor jim bo najboljša odgovarjala.

Roosevelt je umrl prezgodaj. Delo je bilo le napol dokončano, kajti izoblikovati je bilo treba bolj pravičen in bolj socialen svet. Kakšen bi bil ta povojni svet, če bi bila Rooseveltu odmerjena daljša življenjska doba? Na to je težko odgovoriti. Toda eno je jasno. Roosevelt je imel tisto čudovito sposobnost, da je ustvarjal prijatelje, kjer so mnogi gledali le sovražnike. Našel je osnovo, na kateri je bilo mogoče sodelovanje med Zedinjenimi državami in Sovjetsko zvezo, v bistvu med dvema nasprotujočima si sistemoma. Pa če je že našel takšno osnovo za sodelovanje v nevarnih letih vojne, čemu bi jo ne mogel v povojnih letih? Saj je že v svoji poslanici 24. decembra leta 1943 rekel, da se "zelo dobro razume z maršalom Stalinom," ki da po njegovem prepričanju "resnično predstavlja srce in dušo Rusije." Zgodovinsko dejstvo je, da je le Roosevelt mogel skovati na konferencah v Teheranu in Jalti jekleno zavezništvo, ker je verjel, da je pošten in odkritosrčen sporazum s sovjetskim voditeljem in Sovjetsko zvezo kljub vsem razlikam še vedno mogoč.

Danes, pet let po Rooseveltovi smrti, se je vse spremenilo. Z Rooseveltom so eden za drugim izginili iz vlade vsi njegovi najožji sodelovalci, nad svetom, ki se še tako sveže spominja strahot minule vojne, se zbirajo temni oblaki nove vojne nevarnosti. V deželi vlada ozračje suma, nezaupanja, histerije, medtem ko so najosnovnejše pravice in svobodščine resno ogrožane, ker elementi, ki nikoli niso verjeli v moč demokracije, grozijo vsakemu, ki se ne želi pokoriti njihovem pojmovanju "demokracije" in sprejeti totalno regimentacijo misli in prepričanja.

Toda Amerika bo kljub vsem težavam našla svojo pot v progres, blagostanje in mir. Bolj kot kdaj koli poprej je potrebno, da se oborožimo z Rooseveltovo vero, z njegovimi idejami in z njegovimi ideali. Naj bi te obletnice njegove smrti ne bile samo prazna formalnost, samo bežni spomin na ime enega od mnogih predsednikov, ampak naj nam bodo spodbuda v delu in borbi za svet, v katerega je Roosevelt verjel, za katerega se je boril in za katerega je tudi prezgodaj umrl.

Milan Medvešek

34

Torej bili smo gostje pri predsedniku republike Slovenije! Opazoval sem predsednika Marinka in ostale člane slovenske vlade in povablence. Končno sem se le znašel med "boljševiki", ki danes vladajo slovenskemu ljudstvu. Samo rogov ni sem videl! Vsi so zgledali popolnoma normalni ljudje, inteligentni in neprisljenega obnašanja.

Poleg predsednika Marinka so bili navzoči Marjan Breclj, podpredsednik vlade, minister za zdravstvo in nauke Ivan Regent, dalje dr. Breclj, dr. Lavrič, slikar Božidar Jakec, dr. Furlan, mladi Sergej Vošnjak, direktor za informacije, čigar nekaj pesmi in povesti je pred časom objavil tudi naš Mladinski list, dr. Pohar in nekaj drugih oseb, a sem zgrešil njih imena. Razen Marinka, podpredsednika Breclja, (kateri je brat zdravnik Breclja) in Regenta, sem že vse poprej srečal in tako sem se počutil čisto domačega med njimi.

Ko sem poslušal te osebnosti, voditelje slovenskega naroda, tehtal njih besede, sem ponovno in ponovno prišel do zaključka, da ne morejo biti teroristi, kot jih slika reakcija v tujini, da so dobri Slovenci, kateri delujejo za dobrobit svojega naroda, dasiravno nanj nalagajo težka bremena, z opozicijo pa trdo postopajo.

Marinko nas je pristrčno pozdravil, nato pa obširno razpravljalo o razmerah v Jugoslaviji, boju s Kominformo, socializmu itd. Poudarjal je porodno bolečino novega reda, odkrito priznal, da se delajo napake in da se trudi, da jih odpravi. Dotaknil se je tudi slovenskih kmetov. Z njimi je največji problem, ker se ne morejo prilagoditi novemu sistemu, ker ne morejo zapopasti, da v teh časih, ko se gradi nov red, ne morejo po svoji volji postopati s svojimi pridelki, da je država prisiljena terjati od njih velik delež, da prehranja industrijskega delavca in drugo prebivalstvo. Ni lahko graditi socializma, zlasti ne v deželi, ki ni imela skoraj nobene industrije, v vojni pa bila tako silno prizadeta in njeno prebivalstvo tako decimirano in oslabilo, je poudarjal predsednik Slovenije, nato pa je pristavil, da je potrebno, da si ogledamo dobro in slabo stran, pozitivne in negativne stvari, jih skušamo razumeti, nato pa poročamo samo resnico o sedanjih razmerah in ljudeh v Sloveniji in ostali Jugoslaviji.

Marinko je govoril tudi o sporu med Sovjetsko unijo in Jugoslavijo. Radi spora med Jugoslavijo in Kominformo so pričeli razpravljati delavski sloji po vsem svetu o pravilnosti marksizma-leninizma in danes se bolj proučuje teorija marksizma kot kdaj poprej. Kritiziral je tajno diplomacijo, ki jo danes uganjajo velesile z Rusijo vred.

Marinko ni dramatičen govornik, marveč se čestokrat ustavi sredi stavka, toda takoj nato razprede svoje misli kot učen profesor, kot mož, ki mnogo misli in študira. Vendar pa ga je zanimivo poslušati. Eden izmed naših delegatov, kateri je bil rad zaspan pri takih pogovorih, ga je ves čas zvesto poslušal in prav nič kinkal.

Predsednik Slovenije je bil rudar, ko mu je bilo komaj 15 let, čez nekaj let je radi gorečnosti za revolucijo pobegnil v Francijo, tam pridno študiral marksizem-leninizem, nato pa bil poslan v Sovjetsko unijo, kjer je nadaljeval svoje študije. Med vojno je bil v partizanih, in sicer po italijanski kaptulaciji, kajti če se prav spo-

minjam, je bil poprej v internacionali. Neki bivši partizan mi je pravil, da ko se je med njimi v gozdovih pojavil Marinko, niso vedeli kdo je in so ga od vseh strani pazili, boječ se, če ni morda kakšen špijon. Kmalu nato so dobili sporočilo iz gl. stana kdo je in naj bodo vljudni z njim.

Marinka sem opozoril, da se bo morala Slovenija bolj zanimati za izseljence kot se je dosedaj, on pa je dejal, da posveti vsak dan nekoliko časa temu problemu, toda na dnevnem redu imajo toliko drugih zadev, da je nemogoče vse rešiti ob pravem času.

Naj omenim, da sta govorila tudi podpredsednik vlade Marjan Breclj in Ivan Regent. Regent je velik humorist in je zbižal šale s predsednikom. Govoril je tudi o boju med Kominformo in Jugoslavijo ter povedal, da dobro pozna Sovjetsko unijo, saj je tam preživel 14 let. Mož je star približno 65 let, majhen po postavi in plešast, toda izredno živahen in simpatičen. Z njim sem govoril o Dragotinu Gustinčiču, s katerim je bil skupaj v Moskvi. Obžaloval je, da je Gustinčič zavzel negativno stališče napram novi Jugoslaviji, nato pa pripomnil, da je mož pač takega značaja, ki misli, da je on vedno v pravem. Gustinčič je očitno pričel ruvati proti sedanjemu režimu in se usporil s Kominformo. Nisem ga vprašal, kje je sedaj, toda sodim, da je zaprt.

Naj še omenim, da mi je Regent zelo naračeval, naj ne pozabim pozdraviti našega Etlbi-

na Kristana in da naj pride kmalu na obisk v staro domovino. Ker sem ravno pri Kristanu, naj povem, da so po njemu vprašali mnogi Jugoslovani. Ko je umrl Oton Zupančič, mi je Kristan potožil, da ne bi več nikogar poznal, če bi šel na obisk v domovino. Toda temu ni tako! Srečal sem osebe v Srbiji in Hrvatski, ki so mi povedale, da poznajo starega borca Kristana.

Edvard Kardelj, jugoslovanski zunanji minister, pa je podudril, da je Etlbi še edini izmed živčih socialističnih pionirjev in da je zelo važno za ves jugoslovanski dalevski pokret in zgodovino socialističnega gibanja, da bi napisal svojo avtobiografijo.

O Kristanu smo govorili tudi z maršalom Titom. Zelo sem se začudil, ko je dejal, da je nekaj dni poprej čital neki Kristanov govor, katerega je imel v jugoslovanski narodni skupščini, to je bilo nekaj let po prvi svetovni vojni, ko se je Kristan vrnil v domovino in bil izvoljen v narodno skupščino kot socialistični poslanec. Sicer nima pomena, kaj misli o voditelju kot je Tito oseba kot jaz, toda v mojih očeh je toliko bolj zrasel, ko je tako preprosto povedal, da je baš pred nekaj dnevi čital govor našega starega delavskega pobornika. V resnici sem se zelo začudil.

Toda vrnimo se k predsedniku republike Slovenije. K njemu smo dospeli ob 8. uri zvečer, poslovali pa smo se malo pred eno zjutraj. Torej smo se razgovarjali skoraj šest ur! (Dalje prihodnjič)

UREDNIKOVA POŠTA

Poročilo odbora farme SNPJ

Odbor izletniške Farme za tekoče leto je sledeči:

Blaž Novak, predsednik; Anthony Gerchman in Nick Spehar, podpredsednika; Agnes Stefanec, tajnica; Joseph Papes, blagajnik; Jim Rugel, zapisnikar; Frank Sustarsich, Anthony Dusa in Josephine Tratnik, nadzorni odbor.

Za vse zadeve, tikajoče se izletniške Farme, se obrnite na našo novo tajnico Agnes Stefanec. Agnes je jako aktivna, najsi bo pri svojem društvu Concordians št. 185, pri Clevelandski federaciji, kot tudi pri Atletični ligi, zato ni dvoma, da bo vršila tajništvo Farme v redu. Na tem mestu apeliram na naše društvene tajnike, kot tudi na odbor in zastopnike Farme, da gredo tajnici na roke, posebej za časa pikniške sezone, ker med tem časom je veliko dela. Naslov tajnice je: Agnes Stefanec, 214 Crystal Ave., Euclid 23, Ohio, telefon RE 1-4979.

Odbor Farme se že sedaj pripravlja za otvoritev izletniških prostorov in sicer v nedeljo 21. maja. Prvotno smo nameravali imeti piknik 28. maja, ker pa ima SANS zborovanje in prireditve, smo preložili na 21. maja, ker s tem se ne bo nobenemu škodovalo. Vabljeni ste, da posebite otvoritveni dan pikniške sezone v velikem številu. Naša dekleta Zenskega odseka Farme se bodo prav postavljale, ker so si nabavile več novih predmetov za kuhinjo, med temi tudi avtomatično pripravilo za kuhanje kave (Coffee urn). Omenjeno je dar društva Napredne Slovenke, št. 137. Farma nima nobenega daruma ali nedelje v poletnem času za svoj piknik, ker ni zadosti nedelj na razpolago. Zato bo pa odbor gledal, da bo otvoritveni dan čimbolj uspešen.

Naši posetniki Farme se že sedaj pogovarjajo, da komaj čakajo, da bo ogrelo, da bodo zoon-

pet pričeli zahajati tja gor. Ko premišljate, kam bi se peljali ob nedeljah, kam obrnite vaš avto tja gor po Chardon Rd. in se ustavite na naših prijaznih izletniških prostorih. Tam se vedno srečate z našimi znanci in prijatelji, oskrbnik John Gorjanc in njegova družina vam bodo vljudno postregli.

Theresa Gorjanc.

Strugglers vas vabijo

Društvo Strugglers SNPJ je eno izmed najbolj aktivnih društev, sestojace iz druge generacije ameriških Slovencev z delokrogom v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Člani in članice tega društva podpirajo in obiskujejo vse naše prireditve in drugo socialno delovanje collinwoodske naselbine. To društvo bo imelo v nedeljo popoldne prav zanimiv in lep koncertni program v Slovenskem delavskem domu.

Na tem programu nastopijo: Ženski kvartet zbora Jadran, celotni Mladinski pevski zbor SDD, Hawajski duet, Turners dancing team in po članih in članicah strugglers pa bo podana komedija v enem dejanju "Little Red School House," katerega je v vseh ozirih jako komična igra in prav interesantno bo videti te šolarje v šolskem razredu pred, po in med podukom.

Ker je vsebina igre v jako zmerni angleščini, jo bo prav vsakdo lahko razumel in se tudi prav iz srca nasmehal. Torej, ne zamudite v nedeljo priti na Varietel program društva Strugglers.

Vstopnina k tej prireditvi je samo 75 centov in to h koncertu in plesu, kateri se vrši po odeskem programu. Pričetek programa ob 3.30 popoldne. V spodnji dvorani se bo serviralo dobro večerjo za malo vsoto.

Ker člani in članice društva Strugglers podpirajo vsa naša narodna ter socialna udejstvova-

nja, je dobro, da jim to povrnemo na njihovi prireditvi v nedeljo popoldne v Slovenskem delavskem domu.

Vincent Coff.

Gostovanje Josephine Klun na koncertu Zarje

Na naših vrtovih so se zopet naselili ptičji zbori, kateri prav glasno naznanjajo novo življenje — prihod pomladi. Tudi raz odra Slovenskega narodnega doma bo v nedeljo 16. aprila vel nov pomladni dih z demonstriranjem krasne slovenske pesmi. Že dolgo ni bila naša pesem tako raznolika in svečana kot bo ta prednašana po tu rojeni mladenki Josephini Klun iz Pittsburgha, Pa., in pevci Zarje. Josephine Klun se uspešno uveljavlja na različnih glasbenih odrih. To bo storila tudi pri nas in Zarja bo tudi nudila svoje.

Za ta izreden dan je izbran iz pisanega polja razkošen venec glasbenega ustvarjanja iz preteklosti in sedanjosti. "Piknik v gozdu" in Košatovo "Vrbsko jezero bo odsev in zborov donek iz prejšnjih dni, Simonitičeva "Pomlad" in Pahorjeva "V

svetlo bodočnost," bo zrcalo sedanjosti. Zadnji dve ste bili objavljeni v "Zborih" v letu 1949.

Ob pet-letnici osvobodjenja slovenskega ozemlja iz krempljev sovražnega okupatorja, počasti Zarja spomin padlih žrtv, kot tudi mučenike, s šopom partizanskih pesmi. Te zgodovinske pesmi so nastale v sili in potrebi, ob času, ko je bil naš rod na tleh teptan in križan, ko so se Slovenci skupno bojevali z našimi, ameriški fanti, za poraz Hitlerjevega trinoga.

Pričetek programa je ob 3.30 popoldne, in sicer na 6417 St. Clair Ave. Vstopnice, katere so v predprodaji 85 centov, so veljavne tudi za ples zvečer. Igral bo Pintar's orkester. Da se zadovolji tudi mladino, je enkrat narejena izjema s tem, da se bo zvečer vršil ples.

Slovenska publika iz sedmih sosesek je vsa med povabljeni. Prošeni ste, da na to opozorite tudi vaše znance in prijatelje ter tukaj rojeno mladino, saj je namenjeno tudi za nje, da skupno damo duška lepi slovenski pesmi in pomladnemu prebujanju.

Leo Poljšak.

Nekaj mojih spominov

Piše John Lokar, St.

(Nadaljevanje)

Leta 1898 je neki Italijan umoril avstrijsko cesarico Elizabeto. Pri železnici, kjer sva delala s tovarišem, je bilo tudi dosti Italijanov. Ko so delavci zvedeli za umor, so se zbrali in zmenili, da bodo vse Italijane pregnali z dela. To so tudi poskušali storiti in so se hudo stekli.

Tu na delu pri železnici sem dobil pismo, da mi je mati umrla in mi zapustila bajto. Nisem šel takoj domov, ker je moja sestra delala pri bajti in mi pisala, da bo delala toliko časa, dokler ne bom prišel domov.

Pismo me je najbolj ožaloostilo, ker mi je sestra pisala, kako rada bi me bila mati videla predno je umrla. Pred samo smrtjo je govorila, samo da bi videla Janeza, pa bi lažje umrla. Pismo sem dobil z veliko zamudno, šlo je celo v Bremen, predno so ga poslali na pravi naslov.

Odočil sem se, da bom šel pogledat domov. Tako sem pustil to delo, ampak na zgornji Stajski sem spet delal nekaj časa. Na potovanju sem si ogledal Koroško, zgornjo in spodnjo Stajsko, mesto Dunaj in Češko. Podrobnosti pa tu ne bom opisoval.

Domov sem prišel za šest tednov, da se pripravim za nadaljnje potovanje v Ameriko. Hotel sem si izposoditi na bajto nekaj denarja. Dovoljenje za potovanje sem dobil za tri leta, ampak mislim sem si že takrat, tudi če mi daste za tri mesece, bom zadovoljen, ker mene ne boste več videli.

Na hitro sem vse uredil za potovanje v Ameriko. Takrat nas se je zbralo več, ki smo skupaj potovali čez veliko lužo. Sestri sem rekel, naj dela pri bajti in sama ima kar si bo pridelala.

Slovo od starega kraja ni bilo tako žalostno, kakor prejšnje, ko sem se zadnjič poslovil od matere. Šli smo v skupini na postajo, mnogi pa so nas spremljali. Ko je vlak odhajal, so dolgo stali in mahal v zadnji pot zdrav, mi pa nazaj. Ravno tako smo se poslovili v Ljubljani, kjer sem imel mnogo znancev in prijateljev. Potovali smo naprej po Nemčiji v mesto Bremen, kjer smo se vkrcali na ladjo "Lahen." Na parniku je bilo veselo. Ves čas, posebno šest nas, ki smo bili zdravi, smo prepevali, najrajši tisto:

"Sekaj, sekaj smrečice, da boš delal barčice," ali pa

"Nožček bom vzela, srček načela..."

Pa naj sedaj malo opišem, kako je bilo z nami Slovenci na prva leta. Že takrat so bili med nami različni prepri in boji, da je vse bilo jako žalostno. V Collinwoodu še ni bilo Slovencev, le nekaj "bordarjev" in tri družine, ki so imele na stanovanju dosti fantov. Ob nedeljah smo jih dostikrat obiskovali, ker je poulična vozila do mosta. Ti naši ljudje so delali v "rand-havzu" po 12 ur na dan in celo ob nedeljah. Plačo so imeli 14 centov na uro in ker so dosti delali, so tudi zaslužili za tedaj. Tnje razmere dosti denarja. Taki ljudje leta 1903, še ni bilo dosti tovarn, ampak naši ljudje so se že začeli naseljevati. Tako je bila naša naselbina in kmalu postala največja v Ameriki. Po njem se bila ustanovljena nekatera društva in tudi cerkev so zidali leta 1906. Collinwood še ni spadal pod Cleveland, ampak je bil naselbina zase. Leta 1900 tudi v Clevelandu še ni bilo slovenskih društev, razen dveh ali treh manjših, kolikor je meni znano. Cerkev Sv. Vida je bila še lesena. Tista leta, so bila leta hudihih preprirov, ker menda med nami Slovenci brez tega ne moremo biti, čeprav nam ne delalo posebno čast.

(Dalje prihodnjič)

Na ulicah v Zed. državah je bilo lansko leto poškodovanih v prometnih nesrečah 269.000 pešcev.

Heroj Atlantika

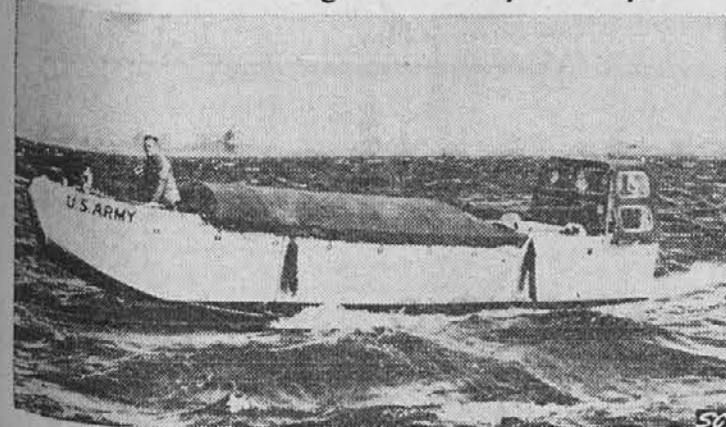
Prezidij Ljudske skupštine Federativne ljudske republike Jugoslavije je odlikoval 170 mornarjev, pristaniških delavcev in pomorskih uslužbencev. Med njimi je dobil najvišje odlikovanje Anzelmo Grdaković—red dela druge stopnje.

Anzelmo Grdaković je pomorski strojnik iz Kostrene v Hrvatskem Primorju, ki je znana iz davnine kot izvor vrlih in neustrašenih mornarjev. Služi na prekoceanem parniku "Kozara", kjer opravlja dolžnost prvega strojnega častnika. Odlikovanje mu je bilo podeljeno

zaradi posebno vestne službe na ladji, največ zaradi tega, ker je svoječasno med najhujšim viharjem na Atlantiku rešil ladjo in tovor pred potopitvijo, posadko 40 ljudi pa gotove smrti.

Bilo je lani v februarju. Parnik "Kozara" je bil sredi Atlantskega oceana, kakih 500 milj daleč od Azorskih otokov. V ladijskem dnevniku so tega dne zapisali: "Bili smo na 36. stopnji in 52 minut severne zemljepisne širine in 51. stopnji zahodne zemljepisne dolžine na poti iz Severne Amerike v Aleksandrijo, oziroma v domovino."

32 Foot Airborne Boats Undergo Tests By Army

Eight bolts hold together sectional all-aluminum cargo launch.

If experiments now being conducted with a 32 foot aluminum cargo launch work out as expected, the Army's Transportation Corps Board will be able to transport a sea going cargo fleet to any place in the world in a matter of hours. Although planned for use as a workaday freight craft, availability of such a fleet for the evacuation of Dunkirk would have greatly simplified that operation and saved many lives.

The problem of portability was solved by building the experimental craft in three sections which can be connected in a matter of minutes by use of but eight bolts. All three sections fit snugly in a Fairchild "Flying Box Car."

The boat, of all-aluminum, aircraft construction, weighs 2,036 pounds empty and will make better than 10 miles an hour lightly loaded. With a useful load of 5,000 pounds aboard, it draws but 24 inches of water and the up-swept reinforced bow permits beaching under its own power.

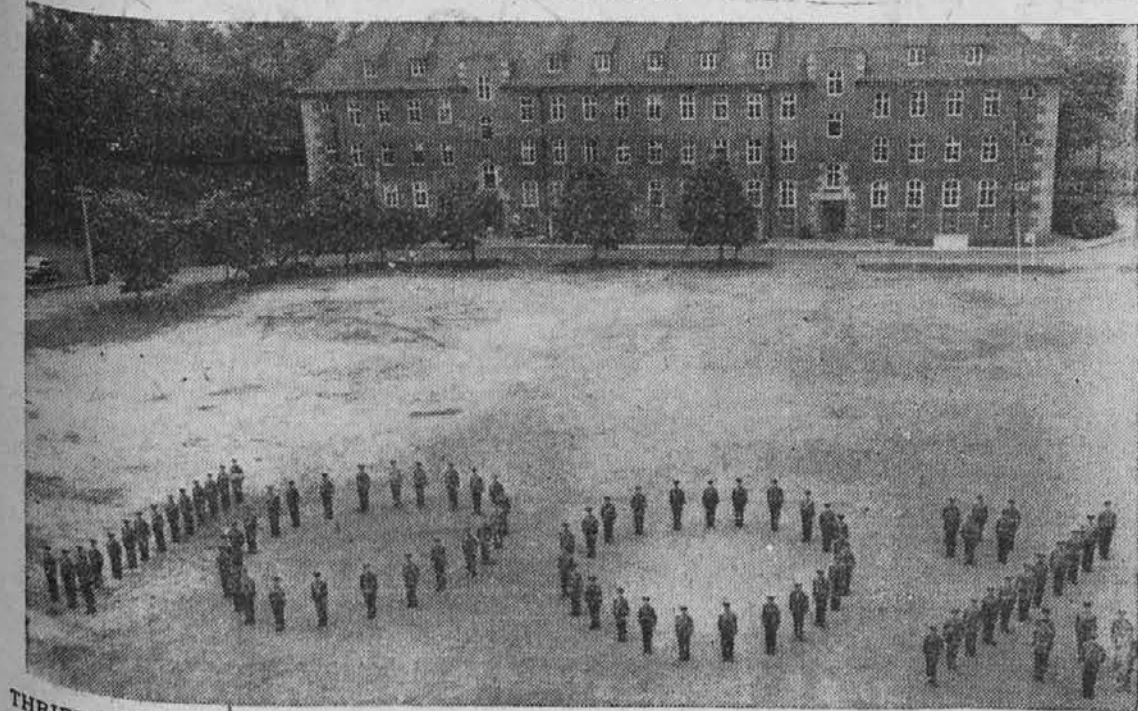
Designed particularly for cold weather use, canvas canopies over rear and center cockpits offer protection to crew and cargo. A 60 horse power marine engine pro-

vides power. The rear section, containing the engine and all controls, may be disconnected and used as a marine tractor to propel rafts and barges.

The craft has a beam of 8'6" and height of 4'4". The forward section is nearly flat and two runners facilitate skidding across the ground.

The test craft was built by the Edo Corp., Queens, New York, boat builders. If it stands up under the exhaustive tests, a fleet of air borne boats will eliminate one of the most annoying bottlenecks of World War II operations when on island hopping and other operations, small cargo craft had to run in under their own power or be brought in by larger ships.

THRIFTY IN '50

THRIFTY IN '50 — Standing 100 percent at attention, these American soldiers in Bremerhaven, Germany, spell out the news that they recently attained their goal in buying U. S. Savings Bonds. The 100 percenters are in Company D, 382d Military Police Battalion.

ANTON INGOLIČ:

MLADA LETA

POVEST

(Nadaljevanje)

Tonček je planil k njemu in se zasmeljal: "Kaj ko bi spustila vanj tok?" Lojz je bil kar navdušen. Ogladala sta se, nikogar ni bilo doma.

Tonček je naglo pregledal motor, nato je skočil k zavrtku žice. Da, en konec že pelje v stikalo. Treba je najti še drugega in ga vtakniti v stikalo pri motorju.

Ilekoli ga je z očmi v zamotanim sveznju žice, toda ni ga bilo. Zato se je povzpел z bosimi

nogami na kamen ob zidu in pograbil ves zavoj, da bi ga snel s klina.

Tedaj pa je zakričal in padel po kamenitem pločniku. V hipu se je spet dvignil in se kakor blazen začel metati po zemlji.

Lojz je v grozi planil na cesto. Tam je prihajala Jerica. Planil je k nji, brez besede pokazal na Tončka in drvel dalje.

Jerica prvi hip ni slutila nič hudega. Videla je samo, kako se Tonček z velikim sveznjem žice premetava ob zidu. Šele ko je pristopila nekaj korakov bližje

V tem času so sporočili po telefonu iz ladijske strojnice na poveljniški most:

— V strojnico prodira morje!

Mornarji ne poznajo strahu. Poveljnik "Kozare" se je mirno spustil v strojnico, da bi videl za kaj gre.

Atlantik se je med tem penil. Kakor hribi visoki valovi so preplavljali ladjo in pljuskali preko palube. Na oceanu je divjal vihar. Neurje je spremljalo "Kozaro" že dva dni.

Ko je prišel v strojnico, je poveljnik opazil nekoliko ljudi posadke, kako si prizadevajo z vsemi močmi, da bi zaprli poklopec velike centrifugalne sesalke, ki je bila poškodovana. Naglo je priskočil, da bi jim pomagal, kmalu pa je spoznal, da je vsak napor zaman. Morje je bilo močnejše. Polagoma, toda zanesljivo je prodiralo skozi odprtino nadvodnega ventila, ki je bil prav tako pokvarjen.

Dogajalo se je to, kar se zelo redko zgodi. Namesto, da bi skozi ta ventil oziroma skozi odprtino, ki je na zunanji strani ladijske stene, odhajala voda, je morje čim dalje bolj prodiralo in napolnjevalo strojnico. Ko je prišel poveljnik, je morje segalo ljudem v strojnici že do gležnjev. Natovorjena ladja se je polagoma pričela nagibati na levi bok...

Nekdo izmed posadke je zaklical poveljniku:

— Potapljam se!

Okoliščine so bile zares take. To je takoj spoznal tudi poveljnik, toda kot izkušen mornar ni izgubil prisotnosti duha. Pogledal je ostro mornarja, ki je glasno mislil to, kar so vsi čutili, ter kratko odredil:

— Stoj! Ustavite stroje!

Ladja se je kmalu ustavila. Kadar se ladja ustavi na oceanu med viharjem, postane igračka valov. Tako se je zgodilo tudi s "Kozaro". To ni bila več ladja, ki plove varno, tem-

več najbolj navadna orehova lupina, ki bi se mogla vsak trenutek prevrniti in potopiti. Zato je bila odslej vsaka nadaljna minuta usodna. Nekaj je bilo treba nujno ukreniti, da bi se preprečila katastrofa. Oči vseh ljudi so bile uperjene v poveljnika. Rešitev se je pričakovala le od njegove iznajdljivosti. Prišel je govoriti z mirnim, toda trdnim glasom:

— Potopili se bomo. Poklopca na sesalki ne moremo zapreti, ako prej ne popravimo odvodnega ventila. To moremo doseči samo tako, če začepimo odprtino z zunanje strani ladje.

— Kako? — so ga vprašali s pritajeno negotovostjo.

— Samo tako — je nadaljeval s še bolj trdnim glasom — če kdo zapre to odprtino, skozi katero vdira morje, z lastnim telesom...

Ljudje so se nehote zdrznili. Ali ni to pomenilo dovoliti, da te privežejo z vrvo in te potem spuste do odprtine na boku ladje, kjer bo dovolj, dokler ne zapro poklopca znotraj, izpostavljen podivjanim morskim valovom in njihovem butanju ob železno ladjo? In če počei vrv?...

— Nikogar ne silim k tej smrtonosni nalogi — je končal poveljnik. — Naj se prostono javi, kdor misli, da bi mogel izvršiti, kar je dolžnost vsakega mornarja; žrtvovati se za ladijski kolektiv...

To je bil odkrit poziv. Ljudje so se spogledali in globoko zamislili. Kaj jim je v tem trenutku vrvelo po možganih? — Morda se je kdo spomnil žene, morda se mu je pred očima pojavila slika otroka ali pa je naglo računal, koliko časa bo še minilo, dokler se ne bodo potobili vsi skupaj. Da, vsi! Kajti rešitev se ni mogla od nikoder pričakovati. Pošiljati v tem času in v takih okoliščinah klice po ladijski radijski postaji, bi bila slaba uteha, še slabše pa bi bilo zaupanje v reševalne čolne.

Mornar, ki je dotlej z nekakšnim čebričem izmetaval vodo, ki je čim dalje bolj napolnjevala strojnico, ga je naglo odvrge, jezno zaklel in glasno pristavil:

— Nič več ni pomaga! Nekaj trenutkov je vladala v

Zakrajsek Funeral Home, Inc.

6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 1-3113

strojnici grobna tišina. Nihče ni več spregovoril. Čulo se je samo, kako zunaj vihar še huje divja, kako se velika železna ladja trese in maje in kako narašča pod nogami vdrla voda.

— Tedaj se je nekdo drzno oglasil:
— Jaz grem!

Vsi so pogledali človeka, ki se je odločil, da se prostovoljno žrtvuje.

To je bil Anzelmo Grdaković,

tedanji drugi strojni častnik. Grdaković je navzočim naglo obrazložil svoj načrt. Bilo mu je potrebno samo nekoliko ponjav, s katerimi bi ovil noge in tako začepil odprtino, skozi katero prodira morje. Okoli života naj ga privežejo s treh strani in drže tako dolgo, dokler na notranji strani ladje ne zapro poklopca na sesalki.

Ponjave so se takoj našle, prav tako tudi vrvi. Trije mor-

narji so se javili, da ga bodo držali na ograji ladijske palube ne glede na neurje, potem pa dvignili, ko bo vse urejeno. Poveljnik ladje je pristal in vsi štirje so odšli, da izvrše nevarno nalogo. Naj nam sedaj Grdaković sam pove, kaj se je zgodilo nadalje.

— Ko smo prišli iz strojnice — pričinja svojo razburljivo zgodbo — je orkan odnašal vse

(Dalje na 4. strani)

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potrti in žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem tužno vest, da je umrla naša ljubljena, nepozabna mama

Jennie Kristoff

Zatistila je svoje mile oči dne 17. marca 1950.

Pogreb se je vršil dne 21. marca iz Joseph Zeletovih pogrebnih prostorov v cerkev Marije Vnebovzete na Holmes Ave. ter od tam po opravljeni maši-zadušnici in pogrebnih obredih na Calvary pokopališče, kjer smo jo položili poleg dragega moža-našega ljubega očeta, k večnemu počitku v naročje materi zemlji.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem, ki so položili tako krasne vence cvetja h krsti ljubljene mame. Ta dokaz vaše ljubezni napram njej nam je bil v veliko tolažbo v dneh žalosti.

Srčna hvala vsem, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brale za mir njeni duši.

Hvala vsem, ki so darovali v dobrodelne namene v pomoč trpečim v stari domovini.

Našo zahvalo izrekamo vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v službo za spremstvo pri pogrebu.

Hvala pogrebnemu zavodu Joseph Zele in sinovi za vzorno voden pogreb in najboljšo vsestransko službo. Našo zahvalo naj sprejme čst. g. Cimperman za opravljene cerkvene obrede.

Zahvalo naj sprejmejo pogrebci društev: Washington št. 32 ZSZ, sv. Jožefa št. 169 KSKJ, Janeza Krstnika št. 71 ABZ, ki so nosili krsto, kakor tudi članicam podr. št. 10 SZZ za častno spremstvo pri pogrebu.

Ti, ljubljena mama, počivaj mirno in lahka naj Ti bo ameriška zemlja. Spominjali se Te bomo vedno z ljubeznijo v naših srcih, vsaj si nam bila vedno dobra, skrbna mati.

Spavaj mirno—snivaj sladko!

ZALUJOČI OSTALI:

ANTON, FRANK, BENJAMIN in JOHN, sinovi
FRANCES, ANN, FRANCES in DOROTHY, sinahe
ALICE KAY, CAROL JEAN, DONNA ANN,
DORIS JEAN, DARLENE MARIE, BENJAMIN
ROGER, RICHARD CARL, vnuki
ANA BRATKOVICH, sestra
V stari domovini pa zapušča eno sestro

Cleveland, Ohio, dne 12. aprila 1950.

in opazila njegov posineli obraz, se spoznala, kaj je.

Toda tedaj jo je od strahu in groze obšla tolika slabost, da se ni mogla niti premakniti z mesta. Stemnilo se ji je in zgrudila se je sredi dvorišča. Ko se je čez hip zavedela, se je pognala proti Tončku.

Mora ga rešiti žice!

Z zadnjimi močmi se je vlekla po zemlji dalje. Vsa je trepetala in strmela v Tončkov obraz, ki je postajal vedno bolj sinji.

Mora do njega! Mora iztrgati žico iz stikala!

Ko je začutila žico v svojih rokah, se je je krčevito oprijela in jo vlekla k sebi. A ni se niti ganila. Končno se ji je posrečilo, da se je povzpela na kolena in se z vso težo svojega telesa obesila na žico.

Toda tedaj je padlo nekaj nanjo, jo udarilo, in ni vedela ničesar več.

Še tisti večer je ležal Tonček na mrtvaškem odru, drugi dan pa so položili poleg njega še Jerico.

Zdravnik je upal, da bo ostala, toda ni bilo pomoči. Ko bi ne bila noseča, bi bila morda prenesla.

Mati je kakor brezumna tekala okoli hiše, oče pa se ni ganil iz sobe. Nepremično je strmela v posineli Tončkov obraz in v Jeričinega belega, le tu in tam sinjega od udarcev. Nič ni vedel, kaj se godi okoli njega, samo dva obraza, mrtva obraza, je videl pred seboj.

Proti večeru sta prišla Tine in Marta.

Zgrudila sta se sredi sobe in izbruhnila v krčevit jok. Kakor blazna sta se objemala in jokala. Nekaj groznega, strašnega je ležalo pred njima!

Cez pet dni je prišel Ivan, utrujen do smrti. Jokal in tipal je na Jeričinem grobu, dokler niso prišli orožniki, ga vklenili in odvedli nazaj v Boegrad.

V dolgih presledkih so se oglašali iz Koritnikovih delavnic udarci na cesto, oblič in zaga sta zdaj pa zdaj zapela, a nekam zatleglo, leno in žalostno. Stroji so

po več dni mirovali. Kakor da je vse izumrlo.

Kotnik je taval okoli hiše, v delavnici ni strpel dolgo, strojev že ves čas niti pogledal ni. Najrajši je slonel ob plotu na sadovnjaku in zrl preko njiv bogve kam.

Sedaj je vedel, kako vse zaman je bilo delo njegovih štiridesetih let. Tam spodaj stoji hiša z delavnicami, v njih stoje skobeljniki in stroji, tam spodaj je vse njegovo življenje, in čez leta bo prišel nekdo, ki ga še ne pozna, se naselil tam, stopil k njegovim skobeljnikom, vzel v roke njegovo orodje, pogljal v pogon njegove stroje in začel delati.

On pa, ki je imel osmero otrok, nima sedaj niti enega, ki bi mu izročil vse to. Vsi razen enega so mu umrli, edini, ki mu je ostal, pa se je povzpел tako visoko, da se ne mara več vrniti sem in ostati tu. O, on bi lahko nadaljeval njegovo delo, saj ima ljubezen do lesa; toda on ima še nekaj drugega, kar ga oddaljuje in odtuja leso in delavnicam!

Ana je imela neprestano solze v očeh. Toda vendar je ves dan delala, kuhala, molzla, krmila prašiče in delala na vrtu ali nji-vi. Toliko dela je bilo in še huje ji je bilo, če ni bilo opravljeno. Leto za letom ga je opravljala, da ji je prešlo v kri in sedaj je morala delati, čeprav so ji včasih solze tekale na štedilnik, v prašičjo hrano in na zemljo, ki jo je okopavala. A zvečer, ko je vse opravila in je Tine posedel še v kuhinji pri nji, se ni mogla premagati.

Tine jo je tolažil, ji pomagal v vsem, poleg tega pa skrbel, da so delali v delavnici, ker oče se za nič ni brigal. Peljal se je zdaj sem, zdaj tja zaradi dela. Tudi njemu je bilo tesno pri sreči, toda obenem mu je bilo nekam tako čudovito, ko je sam skrbel za vso hišo, ko je sam vodil delo v delavnicah. In prav ta skrb ga je odvajala od temnih misli, mu dajala moči in nekega tihega veselja nad samim seboj. Čutil je, da sedaj vendar ni zaman na svetu, da sedaj nekomu pomaga,

da stoji nekje na trdnem in da se nekaj giblje, dela po njegovi besedi.

Tudi sam je prijel za težje delo in vse se mu je posrečilo. Koliko lepše je vendar vse to od prejšnjega obupnega brezdelja in tudi od prejšnjega večnega študiranja! Čutil je neko zadovoljnost nad svojim življenjem neko polnost, ki je prej ni nikoli poznal. Prej je bilo vse prazno v njem in le od časa do časa so ga navdala kaka brezumna čustva, ki so ga za nekaj časa potegnili za sabo, da ni ničesar vedel.

Sedaj pa venomer čuti, da živi in da ima njegovo življenje neki pomen.

Marta je od tedaj, ko je Tine dobil Peričino pismo, posebno pa od Jeričine in Tončkove grozne smrti, v dolgih dneh in nočeh, ko je bila sama, iskala v sebi nekdanjih misli, čustev in hrepenenj in se polagoma vsa prerodila. Njeno srce se je spet napolnilo z najnežnejšimi čustvi do Tineta. Vse ji je spet pelo kakor pred leti.

FERDO GODINA:

BELE TULPIKE

ROMAN

(Roman je bil spisan leta 1941)

(Nadaljevanje)

Ne vem, ali je moja mati vedela za to; poklicala je Rebo v kuhinjo. Prišli so na očetovo kosilo, to sem takoj zaslutil. Bedniki, bedniki! To je trpljenje; kaj je moje v primeri s takimi ljudmi, ki sem jih gledal vse svoje življenje samo skozi okno. Vedel sem za njihove težave in trpljenje, toda blizu jim nisem bil nikoli. Groza me je spreletela, ko sem bil v hlevu s Štefom, ki je delil svojo jed z otrokom.

Štef molče krmi hčerko, ki hlastno je. Včasih nese tudi sebi v usta. Ko to naredi, spremeni otrok vilice do njegovih ust, nato mu gleda brke in pobira iz njih to, kar se je spotoma nalovilo na nje. Sedim nepremično na lesu in vem, da Štef čuti moj pogled.

Slama in pajčevina visijo od stropa, po stenah se poznajo umazane lise še od časov, ko so bile krave v hlevu. Senjak je prazen in ves v pajčevinah, lestve nad jaslami so še privezane.

"Mala je lačna," sem rekel, da bi pretrgal molk. Štef ji je počasi spustil v mala usta žganec, nato pa zamomljaj:

"Je."

Jelšev in vrbov les je dišal, polnil je naš stari hlev, kjer ni bilo več krav, temveč je moja mati spravljala leto za letom s Horvatovim Štefom drva.

Štef sklada oslco. Sama sva v hlevu. Ne vem, zakaj se mudim pri njem. Ob drugi priliki sva se samo pozdravila. Zdaj pa sedim tu in se ne ganem, čeprav vem, da Štefa mučim. Nisem vedel kam. V Turnišče se nisem hotel vrniti prezgodaj. Počutil sem se doma kakor nekoč, ko sem prihajal na počitnice. Ljudje se mi zdijo prijazni in čutim, da nisem tako daleč stran od njih, kakor sem mislil. Prej so mi na Bistrici presedali ljudje, dom, hiše in tudi od matere sem se oddaljil. Zdaj je to vse drugače.

Gledal sem skozi vrata čez dvorišče na cesto. Mimo hiše je šel po kolniku v soncu.

Velika razdalja naju loči s Štefom. Ne vem, ali se mi je v trenutku zasmilil, ali sem bil ganjen zaradi okoliščin, v katerih je živel. Štef je skladal.

"Kako gospodariš?" Bil sem neusmiljen.

"Tako, slabo," je rekel počasi. Glas mu je bil trd in hrupav, kakor je bil Štef sam.

"Doma ste si razdelili?"

"Da," je pritrdil in zamahnil z roko. Zdelo se mi je, da se je nasmehnil. "Kdaj že! Sedem let je od tega."

"No potem ti pa ne gre slabo," sem dejal.

"Med deset tri pluge zemlje, malo je to."

Nehal je skladati drva in hotel nekaj reči. Ko pa je pustil oči na meni, je pomolčal, se sklonil in pobral poleno. Pogled na mene ga je zmotil, da ni povedal tega, kar je mislil.

"Reba je dobila četrto pluga," Štef je šel okrog kupa, da bi zmetel polena k oslici. Predno se je pripognil, je dejal: "Gospoško zemljo sem sicer dobil."

Postal sem pozoren. Saj res, kaj je z agrarno zemljo?

"Koliko si dobil?"

"Dva pluga. Pa ta še sedaj ni moja. Toliko časa jo že odplačujem, da me že več stane, kakor če bi kupil kmečko zemljo." Štef je govoril v ognju. Tega pri njem še nisem videl.

"Kmečka je bila vsaj dobra. Gospoško so pa razdelili samo močvaro, kjer raste koruza tako visoko kakor detelja. A—!" je močno pristavil Štef. "S tem ni nič. Pri gosposki zemlji so nas Cotlin opeharili kakor žid."

Pridržal sem sapo, ko sem slišal Cotlinovo ime.

"Zakaj so vas opeharili?" sem ga vprašal, ne da bi trenil z očmi.

"Grofica bi nam morala dati dobro zemljo, plebanušu Cotlinu pa je dobro plačala, da smo potem dobili močvaro. Grofici pa je dobra zemlja ostala."

Štef je govoril to tiho. Ozrl se je zelo proti vratom. "Vaša mati ne smejo tega slišati," je

NAPRODAJ

2 Holland forneza s termostatom; vključeno so tudi cevi. Samo štiri leta stara. Cena zelo zmerna. Za podrobnosti pokličite

KE 1-4160

NOVOPOROČENCA

iščeta stanovanje s 3 ali 4 sobami. Sta oba zaposlena ter mirna. Ako ima kdo za oddati stanovanje, je prošnja, da pokliče

EN 1-2065

POHIŠTVO NAPRODAJ

2-komadni set za družabno sobo, v zelo dobrem stanju. Modre barve Pullman tapetirano.

Za podrobnosti pokličite

EXpress 1-6718

LEPO OPREMLJENO SOBO

se odda v najem poštenemu fantu; pri priletnemu zakonskemu paru. Vpraša se na

1157 E. 71 St.

B. J. RADIO SERVICE

1363 E. 45 St. — HE 1-3028

SOUND SYSTEM

INDOOR — OUTDOOR

Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatov

Tubes, Radios, Rec. Players

Vse delo jamčeno

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENDicott 1-0718

šepetal. "Oni so na Cotlinovi strani." Vstal sem, stopil na prag in pogledal naokrog. Matere ni bilo nikjer.

"Cotlin prihaja jo še k nam?" sem ga vprašal in sedel nazaj na klop. Čakal sem željno na vsako Štefovo besedo.

Zamahnil je z roko, kakor je imel navado. "Kaj pa! Čakajte, kdaj so že bili pri nas?" Štef je pomislil. Roke so mu visele ob telesu; okorni, "di prsti so mu bili upognjeni, kakor da bi držal poleno. Gledal je v oslco in iskal v spominu dan, ko je bil Cotlin pri nas. Tu je bil, on, ki je že prizadejal toliko bolečin materi, meni in Raheli. Sovražil sem ga. Tu je bil, a mati mi ni rekla niti besede. Nekoč sva se z materjo skupno veselila njegovega prihoda. Ob takih prilikah je sonce praznično sijalo na našo hišo. Vse je bilo pripravljeno samo za to, da bi služilo njemu; vsaka njegova beseda je bila obdana z žarom svetniške moči.

"Pred desetim dnevi," je sunkovito dejal Štef, ko se je spomnil.

Zdaj sem moral biti oprezen. Vprašati ga nisem smel naravnost, kaj sta z materjo govorila.

Moja prevelika vznemirljivost bi ga zbegala. Postal bi nezaupljiv.

"Nič več ne obračunam plebanuša Cotlina. Preveč se vtičajo v vsako stvar," sem rekel.

"Saj tudi vam ne dajo miru," je pripomnil Štef. Sklonil se je za polenom in me ni pogledal.

"Z materjo sta spet kaj govorila," sem se delal malomarnega. Komaj sem prikrival nemir, ki me je dušil.

Štef ni nato nič rekel. V njegovem molku sem pa čutil, da ve za vse zelo dobro. Ta človek, ki je bil dosedaj top, je zardel kot malo dete. Zdelo se mi je, da je hitreje dihal.

"Povej, povej, Štef! Vem, da Cotlinu nisem po volji," sem silil vanj. Nisem se mogel vzdržati.

"Reba je nekaj govorila, jaz prav za prav ne vem ničesar." Zasmejal sem se, čeprav mi ni šel smeh od srca. Štefu je bilo žal, da je povedal preveč.

"Ne boj se, Štef. Nikomur ne bom povedal." Spet sem se zasmejal. Bil sem razburjen, da nisem mogel niti sedeti. Štef je bil obrnjen v oslco in je popravljal drva.

(Dalje prihodnjič)

Heroj Atlantika

(Nadaljevanje s 3. strani)

okoli nas. Velikanski valovi so grozili, da nas bodo odnesli. Lezli smo in se oprijeli ladijske ograje, kamor smo prišli, kakor smo mogli. Komaj smo se privlekli do sredine ladje nad samo odprtino odvodnega ventila. Ta odprtina je na levem boku ladje. Zaradi vkrancnega tovarja je bila ta odprtina, ki je dru-

gače nad vodo, stalno pod vodo. Ko sem prekoračil ograjo palube, me je prekril velikanski val. Ladja se je nagnila na desni bok in sam sem se, opirajoč se z nogami in rokami ob železno steno ladje, komaj nekako obdržal. Zatem sem se spustil in z nogami otipaval odprtino, skozi katero je uhajalo morje. Oprl sem se krepko va-

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA

1146 East 61st St.

HE 1-2730

CLEVELAND

JE SLOVENSKA METROPOLA V AMERIKI!

V Clevelandu so naseljeni Slovenci, oziroma Jugoslovani iz vseh delov Slovenije in sploh Jugoslavije. V Clevelandu izhaja slovenski list

ENAKOPRAVNOST

ki prinaša dnevno zanimive novice iz vseh delov sveta.

Enakopravnost

6231 St. Clair Ave.

Cleveland 3, Ohio

njo. Okoli mene je vse divjalo, se lomilo in prasketalo. Bil sem neprestano v morju. Valovi so mi redkokdaj dovoljevali, da bi zadihal, oziroma, da bi izplaval. No, odprtino so zaprli, to je trajalo...

Tu je Grdakovič pretrgal svojo vznemirljivo zgodbo. Sedimo v njegovi kabini na "Kozari", ki je trenutno na Reki, in pozorno spremljamo vsak njegov gib ter si zapomnimo vsako njegovo besedo. Grdakovič je človek srednje telesne moči, srednje visokosti in srednjih let. Po morju plove že nad 20 let. Govori tiho in umirjeno ter se vznemirja le v trenutkih.

Nihče ne bi videl v njem tako odločnega človeka, kakor se je pokazal pri reševanju "Kozare" na Atlantiku, kar moremo mirno prišteti med najbolj vznemirljive pomorske dogodke še iz časa plovbe na jadra, ali še bolje — iz časa, ko so se pr-

ve majhne Cunardove ladje na paro, ki so imele nosilnost nekaj sto ton, spuščale na prva tvegana potovanja preko Oceana.

Naša nadaljna vprašanja z namenom, da bi nam Grdakovič povedal čim več o svojih vtisih in opazovanjih iz teh obupnih trenutkov boja z atlantskimi valovi, so bila zaman. Edino le ve, da je vzdržal morje minuto ali dve, ko so zaprli odprtino, sunek prvih valov, nato je prišel še en val, ki ga je z vso silo butnil v železno steno ladje, odtlej pa se ničesar več ne spominja.

V resnici je Grdakovič stal na tej odprtini sredi oceana skupaj 11 minut. V tem času so uspešno postavili poklopec na sesalko in morje ni več prodiralo v strojnico. Ladja, tovor in posadka so bili rešeni.

Ko so Grdakoviča izveкли, je

bila njegova glava krvava in obtolčena. Bil je nezavesten, toda živ.

Ko je letos snemal Jadranski film Grdakovičovo dejanje na Atlantiku za svoj najnovejši dokumentarni film iz življenja naših mornarjev, smo ga mimogrede vprašali, kako je bilo pri reprizi.

— Zelo prijetno — je veselo odgovoril. — Prizor res ni izveden na oceanu, niti ne v času velikega viharja, nego nekoliko izven luke, ko je pihal nekoliko močnejši veter, kako pa se bo to videlo v filmu, zanj pa tudi mene samega.

Pri tem se je Grdakovič nasmehnil in pokazal vrsto belih zob. Ko so ga izveкли, teh zob ni imel. Vso gornjo čeljust so mu atlantski valovi, ko so nesmiljeno udarjali ob železni bok "Kozare", ki jo je tako hrabro in srečno rešil.

Vilko Mandek

N. J. Popovic, Inc.

IMA ZASTOPSTVO

Chrysler - Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1950 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE.

ME 1-7200

NICK POPOVIC, predsednik

PODALJŠANE TELEFONE ...ZDAJ LAHKO DOBITE

Podaljšani ali razširjeni telefoni so zdaj na razpolago.

Samo naročite jih, pa jih boste imeli... te čudovito priročne telefone takoj pri rokah, kadar in kjer jih boste rabili.

Podaljšanje telefona pomeni več udobnosti za vsakogar. Telefon v kuhinji je velika udobnost za mater. Je priročen za naročevanje gročarije in sijajen za pogovor s prijateljskimi, ne da bi bilo treba odvrniti oko od pečenke.

In kako ugodno je za hišnega gospodarja imeti telefon v svoji študijski knjižnici. Pomeni zasebnost za bizniške klice in razvedrilo v večernih urah. Podaljšanje telefona v spalnico pomeni veliko

udobnost za zgodnje in pozne klice, pa tudi varnost v slučajih neugod. Telefon v kleti prihrani materi nešteto stopinj ob dnevnih pranja, družini pa, kadar igra ping-pong.

Pokličite bizniški urad za oddajo naročila. Vaša službena zastopnica vam bo drage volje pomagala. Ona vam bo tudi razložila nekatere druge dodatne telefonske opreme, ki se zdaj dobijo in omogočijo boljše rabo telefona... kot podaljšanje zvonca, da zaslišite klic, kadar ste precej oddaljeni od telefona; vidni "zvoneč" signali za prostore, kjer je mnogo hrupa; vpis nadaljnjih članov družine v telefonsko knjigo, in posebni ključki, s katerimi se pridruži telefonsko zvonjenje v bolniški sobi.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

